

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 123/2022-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ondrejom Bartošovičom, advokátom, Pázmaňa 2020/30, Šaľa, proti postupu Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 144/2020 a jeho uzneseniu z 2. septembra 2021 a postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 138/2021 a jeho uzneseniu z 21. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 listiny, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4, čl. 14 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 144/2020 a jeho uznesením z 2. septembra 2021 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 138/2021 a jeho uznesením z 21. septembra 2021. Navrhuje zrušiť uznesenie okresného súdu z 2. septembra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesenie krajského súdu z 21. septembra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“; spolu s napadnutým uznesením okresného súdu aj „napadnuté uznesenia“) a prepustiť ho z väzby na slobodu. Zároveň navrhuje zakázať okresnému súdu a krajskému súdu pokračovať v porušovaní jeho základných práv, priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 500 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný od 17. júna 2020, a to aktuálne pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona spáchaného závažnejším spôsobom konania s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona.

3. Uznesením okresného súdu č. k. 31 Tp 6/2020 z 19. júna 2020 bol sťažovateľ v uvedenej trestnej veci vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Jeho väzba začala plynúť 16. júna 2020.

4. Od podania obžaloby 4. decembra 2020 je trestné konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 1 T 144/2020.

5. O žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú podal 25. augusta 2021, rozhodol okresný súd uznesením č. k. 1 T 144/2020 z 2. septembra 2021 tak, že predmetnú žiadosť zamietol, písomný sľub sťažovateľa nahrádzajúci väzbu neprijal a jeho väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. O podanej sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd tak, že ju uznesením č. k. 3 Tos 138/2021 z 21. septembra 2021 zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti postupu okresného súdu a krajského súdu a napadnutým uzneseniam (bod 1 tohto uznesenia, pozn.) podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej tvrdí, že celé trestné konanie je proti nemu vedené protiústavne a nezákonne, pričom opakovane dochádza k porušovaniu jeho procesných práv. Podľa sťažovateľa dochádza v jeho trestnej veci k zásadnému porušovaniu zákonných a ústavných požiadaviek trestného konania, z ktorých najzávažnejšími porušeniami sú porušenie práva na spravodlivý proces, opakované porušovanie práva na obhajobu, rozhodovanie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, svojvôľa odvolacieho súdu a porušenie práva na osobnú slobodu.

7. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd sa vôbec nevysporiadal s jeho argumentáciou týkajúcou sa ne/existencie väzobných dôvodov. Uvádza, že si len osvojil právny názor okresného súdu, pričom zásadným spôsobom odignoroval dôkaznú situáciu. Zároveň poukazuje na arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý podľa jeho názoru neprípustne poukázal na argumentáciu zo svojho predchádzajúceho rozhodnutia.

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že jemu, ako ani jeho obhajcovi nebolo vyšetrovateľom v prípravnom konaní doručené rozhodnutie, ktorým bol do konania pribratý kriminalisticko-expertízny ústav na účel znaleckého posúdenia zaistenej omamnej látky. V tomto vidí jednak nulitu dôkazu spočívajúceho v zaistení tejto látky, ako aj porušenie jeho základného práva na obhajobu.

9. K porušeniu základného práva na obhajobu a zároveň základného práva vyjadriť sa k vykonaným dôkazom došlo podľa sťažovateľa aj tým, že na „úvodných 3 hlavných pojednávaniach nebolo obžalovanému umožnené vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom“.

10. Sťažovateľ ďalej argumentuje, že postupom a rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní a konajúcich súdov je mu upierané právo na obhajobu počas celého trestného konania. Konajúce orgány verejnej moci tak mali svojím postupom a rozhodnutiami porušiť právo sťažovateľa na obhajobu, najmä mu podľa jeho názoru odňali možnosť na obhajobu v súvislosti s uznesením o pribratí znalca, záverečným preštudovaním spisu, možnosťou nazerať do spisu, v súvislosti s voľbou, resp. ustanovením obhajcu, ako aj v súvislosti s možnosťou vyjadriť sa k dôkazom. Tým mu odňali možnosť obhajovať sa či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu.

11. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ, uvedomujúc si skutočnosť, že ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiam súvisiacim s rozhodovaním o väzbe, považoval za potrebné poukázať na niektoré úkony trestného konania, ktoré hodnotí ako nezákonné, a to „v záujme komplexného posúdenia celej trestnej veci“. Upriamuje pozornosť na zabezpečovanie informácií sledovaním jeho osoby bez splnenia zákonných podmienok, pričom uvádza, že má pochybnosti aj o zákonnosti jeho zadržania a vykonania osobnej prehliadky. Tvrdí, že príkaz na vykonanie domovej prehliadky nebol dostatočne podložený potrebnými informáciami; znalecké dokazovanie (psychiatrické) bolo vykonané zaujatým súdnym znalcom a v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní nebolo vyhovené jeho návrhom na vykonanie dôkazov. Sťažovateľ poukazuje na rozdielny rozmer obalu zaistenej „ilegálnej“ látky (8 x 4 cm, pozn.) a obalu znalecky skúmanej látky (7 x 4 cm, pozn.), ako aj na rozdiel v konzistencii (kryštalickej vs. práškovej, pozn.) a odtieni farby látky (hnedastá vs. hnedá, pozn.), v čom vidí možnosť zámene skúmaného materiálu, a teda nemožnosť použitia tohto dôkazu. Ďalšími argumentmi sťažovateľ namieta nezákonnosť vznesenia obvinenia, ako aj podanej obžaloby, ktoré podľa jeho názoru obsahujú chyby, boli predčasné a nemajú oporu v zabezpečených dôkazoch.

12. Vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ všeobecne, s poukazom na judikatúru ústavného súdu, konštatuje nedostatočnosť a nezákonnosť odôvodnenia.

13. V neposlednom rade sťažovateľ prezentuje svoje námietky smerujúce konkrétne proti napadnutým uzneseniam. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu v prvom rade konštatuje jeho nezákonnosť. V konkrétnostiach argumentuje, že okresný súd sa v ňom absolútne nevysporiadal s uplatnenou argumentáciou a zásadným spôsobom ignoroval dôkaznú situáciu. Tvrdí, že v priebehu dokazovania došlo k rozptýleniu podozrenia zo spáchania stíhanej trestnej činnosti (najmä na základe výpovedí svedkov, ktoré sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vyhodnocuje, pozn.), a tým aj k oslabeniu materiálnych dôvodov väzby. Upozornil tiež na nesprávnu právnu kvalifikáciu stíhaného skutku a nenaplnenie niektorých aplikovaných kvalifikačných kritérií. Posudzovaný skutok sťažovateľ považuje za „nadkvalifikovaný“. Ako uvádza, v konaní o jeho osobnej slobode sa márne domáhal, aby konajúci súd na zmenu vo vývoji dokazovania prihliadal. Pochybením okresného súdu mala byť aj skutočnosť, že pokiaľ súd pripustil preukázanie spáchania „iba“ zločinu (a teda nie obzvlášť závažného zločinu), potom nemohol pri rozhodovaní o väzbe aplikovať § 80 ods. 4 Trestného poriadku a požadovať prítomnosť mimoriadnych okolností pre nahradenie väzby miernejšími prostriedkami. Okresný súd sa podľa sťažovateľa dostatočným spôsobom nezaoberal tzv. mimoriadnymi okolnosťami, na ktoré sťažovateľ poukazoval, a teda jeho zlý zdravotný stav, ako aj zlý zdravotný stav jeho matky, ochota liečiť sa a záujem o prácu vo väzbe.

14. Sťažovateľ argumentuje, že nie je preukázané, že by si trestnou činnosťou zabezpečoval prostriedky na živobytie a že by si „väčšie finančné výnosy“ zabezpečoval z predaja drog. Za konkrétne skutočnosti opodstatňujúce väzobný dôvod nemôže byť podľa jeho názoru považovaná okolnosť, že nemá žiadny stály príjem. Argumenty tohto druhu sa podľa neho výrazne oslabujú v dôsledku plynutia času, predlžujúcej sa abstinencie, postoja sťažovateľa a prehodnotenia jeho životných hodnôt.

15. Obdobne ako v prípade okresného súdu, tak aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ konštatuje jeho nezákonnosť. Uvádza, že krajský súd sa nevysporiadal so žiadnym z pochybení okresného súdu, a dokonca sa nimi ani nezaoberal, ako sa nezaoberal ani tzv. výnimočnými okolnosťami prípadu. Podľa jeho názoru je napadnuté uznesenie krajského súdu arbitrárne a nepreskúmateľné. Sťažovateľ je presvedčený, že krajský súd „absolútne nedal odpoveď“ na jeho námietky uvedené v riadnom opravnom prostriedku, a to najmä vo vzťahu k tvrdenej nadkvalifikácii vo vzťahu ku kvalifikačnému kritériu „na viacerých osobách“, keďže okresný súd a krajský súd hovoria o usvedčovaní dvoma svedkami. V nadväznosti na to uvádza, že pokiaľ aj krajský súd považoval za preukázané páchanie trestnej činnosti maximálne na dvoch svedkoch, potom nemôže posudzovať prítomnosť výnimočných okolností na možnosť uplatnenia prostriedkov nahradenia väzby sľubom alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka.

16. K ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd dáva do pozornosti tú skutočnosť, že jej obsah je v podstatnej časti totožný s jeho predchádzajúcou ústavnou sťažnosťou (konanie vedené ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 475/2021, pozn.), pričom sa (až na časť týkajúcu sa námietky zaujatosti, pozn.) od nej líši takmer len v aktualizácii čísel konania namietaných rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 40 ods. 3 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 2 ods. 2 a 3 listiny a porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a práva slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu, práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 14 ods. 1 paktu a práva na obhajobu podľa čl. 14 ods. 3 písm. b) a d) paktu postupom okresného súdu a krajského súdu a ich napadnutými uzneseniami o osobnej slobode sťažovateľa, ktorými bol ponechaný vo väzbe napriek tvrdenému nedostatku jej materiálnych podmienok. Podľa sťažovateľa došlo v priebehu trestného konania k oslabeniu podozrenia zo spáchania trestného činu jeho osobou; neexistujú skutkové okolnosti preventívnej väzby; došlo k nadkvalifikácii stíhaného skutku a celkovo k zmene dôkaznej situácie v jeho prospech, pričom napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné a neprípustne odkazuje na argumentáciu zo svojho predchádzajúceho rozhodnutia.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a napadnutým uznesením okresného súdu:

18. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

19. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05).

20. Proti postupu a napadnutému uzneseniu okresného súdu mal sťažovateľ právo podať sťažnosť, ktoré aj využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu namietaným právam sťažovateľa mal krajský súd, na základe čoho je vylúčená právomoc ústavného súdu na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti. Ústavný súd preto odmieta túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práv zaručených dohovorom a paktom postupom a napadnutým uznesením krajského súdu:

21. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenú súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (m. m. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018). Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka (strany) konania na také

odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

22. Vo všeobecnosti je možné vysloviť, že posudzovanie existencie väzobných dôvodov je vecou často obťažnou a subtílnou a všeobecné súdy musia striktne vychádzať zo zistených konkrétnych skutočností zakladajúcich jednotlivé väzobné dôvody. Výklad zákonných znakov „konkrétnych skutočností“ je predovšetkým vecou všeobecných súdov, ktoré pri dôkladnej znalosti skutkových okolností a dôkaznej situácie tej-ktorej veci musia (mali by) svedomito posúdiť (v ktoromkoľvek štádiu konania), či vzatie do väzby alebo jej ďalšie trvanie/predlžovanie je opatrením nevyhnutným pre dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel ani pri vynaložení všetkého úsilia nemožno dosiahnuť inak. Príslušné úvahy súdu by mali byť vyvedené vždy z povahy konkrétnej a individuálnej veci vrátane osoby obvineného, z jeho osobných pomerov, rozsahu potrebného dokazovania, z jeho náročnosti a pod. Do týchto úvah súdu sa ústavný súd cíti oprávnený zasiahnuť spravidla len vtedy, ak nie je rozhodnutie o väzbe podložené zákonným dôvodom buď vôbec, alebo ak tvrdené (a nedostatočne zistené) dôvody väzby sú v extrémnom rozpore s kautelami vyplývajúcimi z ústavného poriadku republiky, prípadne s medzinárodnými zmluvami, ktorými je v tomto smere Slovenská republika viazaná (m. m. I. ÚS 348/2016).

23. Ústavný súd sa pri posúdení predmetnej väzobnej trestnej veci sťažovateľa zamerával na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (ktorú sťažovateľ predostrel aj v ústavnej sťažnosti, pozn.) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu ústavnoprávne akceptovateľné a či krajským súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej zneniu, účelu a zmyslu.

24. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ako aj napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s napadnutým uznesením okresného súdu) vyplýva, že sťažovateľ sa v čase podania ústavnej sťažnosti nachádzal vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Krajský súd po preskúmaní spisu a po tom, čo poukázal na jednotlivé rozhodnutia o väzbe sťažovateľa (s. 3 napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.), dospel k záveru, že u sťažovateľa pretrváva uvedený dôvod väzby tak, ako bol konštatovaný v rámci posledného rozhodovania o jeho väzobnej veci. V tejto súvislosti uviedol, že naposledy sa vo väzobnej veci sťažovateľa rozhodovalo približne tri týždne pred podaním poslednej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (25. augusta 2021, pozn.). Krajský súd poukázal na jednotu, ktorú tvoria rozhodnutia prvostupňového a druhostupňového súdu, v nadväznosti na čo už nepovažoval za nevyhnutné (resp. považoval za nadbytočné, pozn.), aby z pozície sťažnostného súdu opakoval všetky právne a skutkové závery súdu prvého stupňa. Následne sa vyjadril k jednotlivým osobitným námietkam sťažovateľa.

25. V podrobnostiach (s. 4 až 6 napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.) krajský súd v podstatnom uviedol, že dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je aj naďalej možné vyvodit' najmä z dlhoročnej závislosti sťažovateľa na omamných látkach (deprivácia osobnosti, pozn.), a to bez pozitívnych výsledkov liečby, ako aj s poukazom na „*bohatú trestnú minulosť*“ spočívajúcu v odsúdeniach tak za trestnú činnosť s opakovaným drogovým, ako aj majetkovým prvkom. Krajský súd sa vyjadril aj k námietke sťažovateľa o zahľadení predchádzajúcich odsúdení, vo vzťahu k čomu vysvetlil, že účelom zahľadenia odsúdenia je odstránenie nepriaznivých dôsledkov odsúdenia, ktoré trvajú aj po výkone trestu a mohli by tomu-ktorému odsúdenému sťažovať uplatnenie v ďalšom živote. Krajský súd vyjadril názor, že napriek zahľadeniu odsúdenia skutočnosť predchádzajúceho spáchania trestného činu odzrkadľuje aj naďalej osobnostné charakteristiky osoby. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že v osobe sťažovateľa ide o recidivistu (sedemnást' záznamov v registri trestov, pozn.), upriamil pozornosť na jeho nenapraviteľnosť napriek uloženým nepodmienečným trestom a silnú drogovú závislosť. Podľa názoru krajského súdu tieto skutočnosti odôvodňovali značne vysokú obavu z možného pokračovania v páchaní trestnej činnosti, a to aj v prípade, ak by bola väzba nahradená príslušnými požadovanými náhradami. Vo vzťahu k materiálnym podmienkam väzby a námietkam týkajúcim sa skutkových okolností obdobne poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutia (č. k. 3 Tos 108/2021 z 5. augusta 2021, ktoré bolo v rámci konania pred ústavným súdom vedenom pod sp. zn. I. ÚS 145/2021 posúdené ako ústavne udržateľné, pozn.) s konštatovaním, že ani v posudzovanom štádiu konania nevzhladol dôvod na zánik väzobných dôvodov. Krajský súd sa osobitne a podrobne (s. 5 napadnutého uznesenia krajského súdu, pozn.) zaoberal aj možnosťou nahradenia väzby u sťažovateľa so záverom, že v danom prípade nie je možné účel väzby dosiahnuť jej využitím, a to aj s ohľadom na už spomínané osobnostné charakteristiky sťažovateľa, závažnosť trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu, ako aj s poukazom na nezistenie tzv. výnimočných okolností prípadu, a to napriek sťažovateľom tvrdeným sociálnym a zdravotným dôvodom. Krajský súd uzatvoril odôvodnenie svojho rozhodnutia reakciou na tvrdenú nezákonnosť zaistených dôkazov, nevyhovenie procesným návrhom sťažovateľa, ako aj reakciou na námietku týkajúcu sa doručovania uznesenia o pribratí znaleckého ústavu.

26. Proti takémuto (v bode 24 a 25 tohto uznesenia, pozn.) spôsobu odôvodnenia oponoval v ústavnej sťažnosti samotný sťažovateľ, ktorý ho vníma ako nedostatočný, arbitrárny a porušujúci ním označené práva a slobody. Ústavný súd teda považoval za nevyhnutné vyjadriť sa k uvedenému argumentu sťažovateľa, keďže v okolnostiach prerokúvanej veci ho možno vyhodnotiť ako ťažiskový, od ktorého sa následne odvíjajú jeho ďalšie výhrady (arbitrárnosť, nedostatok odôvodnenia, nereagovanie na podstatné argumenty sťažovateľa v sťažnosti).

27. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na právny názor zakotvený v ustálenej judikatúre ústavného súdu, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho, resp. sťažnostného súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. IV. ÚS 160/2011).

28. Ústavný súd tak posudzoval, či odkazovanie všeobecného súdu na väzobný dôvod, ktorý bol ustálený v predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe sťažovateľa, s odôvodnením, že tento je stále aktuálny, je ústavne akceptovateľné. Ústavný súd vo svojej recentnej rozhodovacej činnosti už v tejto súvislosti ustálil, že opakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu odôvodňujú

dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach, neznižuje ich relevanciu, pokiaľ súd preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (porov. I. ÚS 384/2019, č. 49/2019 ZNaU).

29. V ďalšom z rozhodnutí zároveň vyslovil, že súdna argumentácia, osobitne v prípade ďalšieho rozhodovania o väzbe, by nemala mať charakter pleonazmu a nemalo by v nej dochádzať k nadužívaniu rovnakých alebo podobných dôvodov, ktorými konajúce súdy odôvodnili väzbu pri v poradí prvom rozhodovaní. Inak by sa stala len formálnou, zbytočnou a bola by zreteľným signálom nedostatočného dôrazu všeobecných súdov pri rozhodovaní o väzbe. Každé ďalšie rozhodovanie o väzbe by teda malo skúmať aj aktuálne vecné a časové okolnosti väzby, analyzovať doterajší postup v trestnom stíhaní a odhaľovať prípadné protirečenia vo vzťahu k ústavou a dohovorom garantovanému právu na osobnú slobodu. Väzba má byť výnimkou z pravidla a súdna argumentácia by mala vyvrcholiť zrozumiteľným a jasným vysvetlením, prečo je nutné osobu, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie, stíhať vo väzbe (výnimka), a nie na slobode (pravidlo). Je preto nutné vo všeobecnosti odmietnuť taký postup v rozhodovacej činnosti konajúcich súdov, pri ktorom by išlo iba o pasívnu recepciu domnienok, rezignáciu na odhaľovanie a hodnotenie vecných a časových súvislostí podmienok väzby, keďže takéto prejavy sú typické pre nekritické myslenie, ktorému by sa mali súdy snažiť v rámci rozhodovacej činnosti strániť. Uvedené však *ipso facto* neznamená, že by sa súdy museli nevyhnutne venovať každému jednotlivému argumentu, ktorý prednesie obhajoba, mali by však adekvátnym spôsobom reagovať na všetky také zásadné tvrdenia a skutočnosti, ktoré sú kvalifikované spochybniť nevyhnutnosť, zákonnosť či ústavnosť ďalšieho trvania väzby (porov. I. ÚS 140/2020, č. 57/2020 ZNaU).

30. Zo záverov rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva zase vyplýva, že pokiaľ by existovali rovnaké, teda relevantné a v predchádzajúcom konaní dostatočne vysvetlené dôvody na ponechanie obvineného vo väzbe a tieto pretrvávali po celú dobu trestného stíhania, pričom zákonnosť väzby by už bola predmetom niekoľkonásobného preskúmania, nebolo by za takýchto okolností možné súdu vytýkať, že tieto dôvody v odôvodnení svojho rozhodnutia opakoval (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. októbra 2010 vo veci Knebl proti Českej republike, sťažnosť č. 20157/05).

31. Z už uvedených východísk možno rezumovať pre túto vec podstatný záver, že odkaz na predchádzajúce rozhodnutia o väzbe (a dôvody v nich uvedené) pri rozhodovaní všeobecných súdov o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu je v zásade možné, pokiaľ z obsahu samotného rozhodnutia súčasne vyplýva dostatočne zrozumiteľný záver, že boli prehodnotené vo vzťahu k aktuálnemu štádiu trestného konania a reflektovali na dovtedajší jeho priebeh a v čase rozhodovania existujúcej dôkaznej situácii. Ich aktuálnosť musí byť primerane vysvetlená individuálne vo vzťahu ku každému obvinenému/obžalovanému. Na dôvažok je potrebné pripomenúť, že jednotlivé dôvody väzby sú naviazané na „dôvodnú obavu“ (§ 71 ods. 1 Trestného poriadku), čo znamená, že nie je reálne sa domnievať, že v tejto súvislosti musí byť naplnená požiadavka istoty vo vzťahu k preukázaniu konkrétnych skutočností, s ktorými Trestný poriadok v tejto súvislosti počíta. V týchto prípadoch nemožno vyčkávať až do okamihu, keď bude isté, že obvinený už naplnil niektorý z väzobných dôvodov v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, pretože v takom prípade by sa takému konaniu už nedokázalo zabrániť (m. m. Ústavný súd Českej republiky I. ÚS 470/05 [104/2006 USn.], m. m. I. ÚS 65/2022).

32. Ústavný súd v tejto súvislosti hodnotí výhrady sťažovateľa ako nedôvodné. Krajský súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia reagoval na jednotlivé námietky sťažovateľa (bod 25 tohto uznesenia, pozn.), pričom pri posudzovaní predmetnej väzobnej trestnej veci zároveň odkázal aj na svoje predchádzajúce rozhodnutie. V okolnostiach prerokúvanej veci je k predmetnému spôsobu odôvodnenia potrebné uviesť, že ústavný súd nenašiel dôvod, pre ktorý by mohlo vo veci dôjsť k porušeniu sťažovateľom namietaných práv, keďže napadnuté uznesenie krajského súdu jasne a zrozumiteľne reaguje na jednotlivé argumenty sťažovateľa, pričom v rámci odkazu na skutkové a právne závery svojho predchádzajúceho rozhodnutia (obsahujúce v podstatnej miere aj odpovede na skutočnosti namietané v aktuálnej ústavnej sťažnosti, pozn.) je zrejmé, že tieto boli prehodnotené vo vzťahu k aktuálnemu štádiu trestného konania a reflektovali na jeho dovtedajší priebeh a v čase rozhodovania existujúcu dôkaznú situáciu s doplnením, že v prípade sťažovateľa o jeho väzobnej veci krajský súd rozhodoval v krátkom časovom období pred podaním aktuálnej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti nie je podľa názoru ústavného súdu možné prisvedčiť námietke sťažovateľa o svojvoľnom, resp. nepreskúmateľnom rozhodnutí, resp. o neprípustnom spôsobe jeho rozhodnutia. Podľa názoru ústavného súdu konajúce súdy vyhodnotili opodstatnenosť trestného stíhania sťažovateľa, ako aj existenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ústavne udržateľným a akceptovateľným spôsobom.

33. Súčasne dopĺňa, že pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa smerujúcu k spochybneniu splnenia materiálnych podmienok väzby, ústavný súd sa už rovnakou argumentáciou sťažovateľa zaoberal aj v predchádzajúcom konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 475/2021 o jeho predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, ktorej závery uvedené v odôvodnení uznesenia zo 7. decembra 2021 sú primerane aplikovateľné aj na aktuálnu sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa.

34. Ústavný súd opätovne prízvukuje, že pokiaľ sa sťažovateľ pokúša vo svojom prípade vyvrátiť existenciu jedného zo základných materiálnych predpokladov väzby, teda dôvodnosť jemu vzneseného obvinenia ako *conditio sine qua non* pre jeho väzbu, potom je potrebné uviesť, že v tomto smere kritizuje kvalitu dôkaznej situácie, ako aj zákonnosť dôkazného procesu, prezentujúc svoje subjektívne výhrady k zákonnosti vykonávania, resp. nevykonania niektorých procesných úkonov, zabezpečených dôkazných prostriedkov a pod. Ústavný súd je toho názoru, že interpretácia relevantnej právnej úpravy, prostredníctvom ktorej krajský súd sťažovateľove námietky označeného charakteru kvalifikuje ako predčasné, presahujúce rámec súdneho prieskumu uplatňovaného pri väzobnom rozhodovaní, plne konvenuje stabilizovanej judikatúre ústavného súdu, podľa ktorej v danej fáze trestného konania, teda pri rozhodovaní o väzbe obvineného, sa nerozhoduje o vine, resp. nevine obvineného, ale sa posudzuje len to, či sú v danom štádiu trestného konania vo vzťahu k osobe obvineného zistené skutočnosti, dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania skutku vyšetrovaného trestného činu. Vykonané dokazovanie má vždy podporiť príslušné štádium trestného konania, v danom prípade väzobné rozhodovanie, pre ktoré je relevantné ako jeden z materiálnych predpokladov väzby dôvodné podozrenie, nie istota zo spáchania skutku obvineným (obžalovaným), ktorá je relevantným podkladom na odsúdenie (obdobne pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Krejčíř proti Českej republike z 26. 3. 2009, č. 39298/04 a 8723/05). Preto je hĺbkové, konečné hodnotenie dôkazov a posúdenie zákonnosti dôkazného procesu vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (m. m. III. ÚS 569/2017, III. ÚS 183/2018, I. ÚS 221/2019). Ústavný súd

zdôrazňuje, že všeobecnému súdu rozhodujúcemu o väzbe úloha celkového hodnotenia dôkazov a s tým súvisiaceho dôkazného procesu zásadne neprislúcha. Len výnimočne by mohol na tomto základe konštatovať nesplnenie príslušnej materiálnej podmienky väzby, a to iba v prípade absolútneho nedostatku dôkazov proti väzobne stíhanému obvinenému (obžalovanému), čo nie je sťažovateľov prípad.

35. Závery predošlých rozhodnutí ústavného súdu vo veciach ústavných sťažností sťažovateľa (č. k. II. ÚS 173/2021 z 31. marca 2021, č. k. I. ÚS 193/2021 z 5. mája 2021 a č. k. I. ÚS 475/2021 zo 7. decembra 2021) platia aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 a čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a základných slobôd podľa čl. 14 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) paktu. Ústavný súd opätovne pripomína, že podľa jeho konštantnej judikatúry právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (m. m. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, II. ÚS 122/2019) a aj právam v zmysle čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu. Rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva jednoznačne vymedzila záver, že záruky čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („*bien-fondé*“) a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného, režimu čl. 6 dohovoru spravidla nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny ani čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a ani čl. 14 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) paktu, keďže túto oblasť ochrany práv upravujú vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, čl. 5 dohovoru, ako aj čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu (obdobne pozri I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Pokiaľ ide o sťažovateľom formulovanú námietku porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru, ústavný súd uvádza, že procesné garancie súdnej kontroly väzby v nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a rozhodovanie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby) poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru, ktoré sú aplikovateľné v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby (uvalení väzby). Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi druhostupňovým napadnutým uznesením krajského súdu vydaným v rámci väzobného konania a obsahom označených článkov ústavy, listiny, dohovoru a paktu napadnutým uznesením krajského súdu posúdené ako zjavne neopodstatnené.

36. Vychádzajúc zo všetkých uvedených záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu a proti postupu

predchádzajúcemu jeho vydaniu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

37. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu